

Borsadaki Mevcut Yatırımcı Profili ve Son Gelişmeler Işığında Yabancı İlgisi

Özen ÇAYLI _ TSKB _ Kıdemli Yatırımcı İlişkileri Yöneticisi

Geçtiğimiz seneyi TL bazında %36 yükselişle tamamlayan BİST-100 endeksi, özellikle Mayıs ayından itibaren dikkat çekici bir performansa imza attı. 2024'ün ilk 7 ayında TL bazında %42, ABD doları bazında %27'lik bir artış kaydetti. Aynı dönemde, MSCI Gelişmekte Olan Ülkeler Endeksi ABD doları bazında %8'e yakın artış gösterirken, MSCI Dünya Endeksi'nde %14'lere yakın bir performans gözlemledik. Her ne kadar MSCI Gelişmekte Olan Ülkeler Endeksi'nin üzerinde bir yükseliş kaydetmiş olsak da %50'leri aşan iskonto oranı hala ciddi bir potansiyele işaret ediyor.

Bu sene en iyi performans gösteren sektör endeksleri arasında bankacılık, iletişim, ticaret, sigorta ve bilişimi izliyoruz. Borsa işlem hacminde henüz yoğun bir yabancı girişi olmadığından ortalamalarda geçen yıla kıyasla önemli bir değişim yok. 2023'te 98 milyar TL olan işlem hacmi bu yıl geçen seneki ortalamanın hafifçe üzerinde, 103 milyar TL seviyesinde seyrediyor.

Ağustos ayı başından bugüne global kaynaklı oynaklıklar sebebiyle bir miktar kar realizasyonu gördük. Global borsalar arasında biraz önden yüklemeli gitmemiz nedeniyle, bu kar realizasyonları normal olarak değerlendirilirken, BİST-100'ün yeni bir katalizör devreye girene kadar kısa bir süre daha dalgalı bir seyrinde devam edeceği beklentisi hakim.

Hisse hareketlerini yorumlamak için yatırımcı profilini de dikkate almayı anlamlı buluyoruz. Borsada son 4 yılda çeşitli sebeplerle bireysel yatırımcıların ağırlık kazanmaya başladığını gözlemledik. Birçok kurumun yatırımcı ilişkileri ekibinin, artan bireysel ilgisini kendilerine gelen sorularda ve paydaş iletişimlerinde sıkça deneyimliyor olduklarını tahmin ediyoruz.

Artan enflasyon ortamında alternatif yatırım araçları arayışı ve yeni halka arzlarla bireysel yatırımcı ilgisi oldukça arttı. Öyle ki, son iki yılda hem yatırımcı sayısı hem de portföy büyüklüğü bazında rakamlar iki katına çıkmış durumda. MKK verilerine göre; Ocak 2023'te yaklaşık 4 milyon olan yerli yatırımcı sayısı Mayıs 2024'te 8.3 milyona ulaşmış, Temmuz itibarıyla ise yaz sezonunun da etkisi ile 7.4 milyona seviyesine gerilemişti.

Borsadaki yatırımcı hareketlerine, yeni halka arzlar da katkıda bulunuyor. Geçtiğimiz sene 54 kurum 3.3 milyar ABD doları tutarında halka arza imza atmıştı. Bu yıl ise bugüne kadar 26 şirketin halka açıldığını ve büyüklüğün 1.5 milyar ABD doları'na ulaştığını görüyoruz. Yeni halka arz duyurularından, yılın kalanında da bu hareketlilik devam edecek gibi gözüküyor.

Daha uzun vadeli bir perspektife sahip olmaları sebebiyle kurumsal yatırımcıların varlığını ve taleplerini oldukça kritik buluyoruz. Hisse piyasasındaki yerli yatırımcıların profiline yakından baktığımızda, sadece %3'ünün portföy değeri 1 milyon TL üzerinde olup, söz konusu yatırımcıların portföy değerinin toplam içindeki oranı %90'ı aşıyor. Adet olarak baktığımızda ise yaklaşık 9,500 kurumsal yatırımcı olduğunu görüyoruz. Kurumsal yatırımcı içerisinde en büyük pay, son 4 yılda yatırımcı sayısını 3.1 milyondan 5 milyona çıkaran yatırım fonlarına ait; bunu emeklilik yatırım fonları ve özel portföy yönetimi takip ediyor. Emeklilik ve yatırım fonları dahil tüm kurumsal yatırımcı portföy değeri toplamı Mayıs 2024 itibarıyla 4.7 trilyon TL'ye ulaşmış durumda. Bunun da 4 trilyon TL'ye yakını yatırım fonları ve emeklilik yatırım fonları oluşturuyor. Kalanı ise ağırlıklı özel portföy yönetimine ait.

Bu verilere, MKK ve TSPB web sitelerinden erişmenin mümkün olabileceğini not düşelim. İlave olarak, yatırımcı ilişkileri ekiplerinin kendi kurumlarının borsa takasından kurumsal yatırımcı pay oranlarını takip etmesi ve onlarla temas halinde olmasını oldukça kıymetli buluyoruz.

Yerli/yabancı kompozisyonuna baktığımızda ise yabancı yatırımcı sayısının mevcut dönemde 30 binlerle sınırlı kaldığını görüyoruz. Borsa İstanbul'da yabancı oranı 2019 sonrasında belirgin şekilde gerileme kaydetti. Borsa İstanbul verilerine göre; geçtiğimiz yıl BİST'te yabancı yatırımcıların net satışı 712 milyon ABD doları seviyesindeyken, 2024'ün ilk 7 ayında net satışın, Mayıs 2024'te bir parça giriş görülse de, 1.5 milyar ABD doları'na ulaştığını izledik. Yabancı oranı bugün itibarıyla, hala tarihi düşük seviyelerine yakın seyrediyor. 2019'da %66'larda iken, 4 yıllık düşüş trendi doğrultusunda, bugün (düzeltilmiş bazda) %32'ler seviyesinde.

Yabancı yatırımcı girişlerinde ara ara yukarı yönlü hareketler gözlemlense de borsaya derinlik katmaya yeterli gözüküyor. Yabancı yatırımcının hisse senedi piyasasına daha fazla güven kazanması ve yatırım yapması için önemli katalizörlere ihtiyaç var gibi görünüyor. Yakın dönemde Türkiye varlıklarına yatırım yapan yatırımcıları ilgilendiren önemli gelişmeler izledik. Bunlardan bir tanesi ülkemizin 2021 yılında alındığı "Gri Liste"den çıkarılması oldu. Diğerleri ise yılbaşından bugüne uluslararası rating kuruluşlarının görünüm değerlendirmelerinde ve kredi notlarında görülen iyileşmeler. Ekonomi yönetimimizin geleneksel politikalara geçmesi, atılan kararlı adımlar ile kurdaki stabilizasyon ve hızı gerilemeye başlayan enflasyon verilerinin pozitif yansımalarını rating şirketleri değerlendirmelerinde görmeye başladık. Öyle ki, Temmuz ayında revizyona giden Moodys'in not artışı son 11 yıllık dönemin ilki oldu. Bu güncelleme ile, S&P ve Fitch'le beraber Moody's'in Türkiye kredi notları aynı kademeye geldi. Eylül ayında Fitch'ten gelmesi beklenen raporu da dikkatle izleyeceğiz.

Global çapta Türkiye'ye ilişkin beklentilerdeki iyileşme veya kötüleşmeyi 5 yıllık kredi risk primi (CDS) verisi üzerinden de takip ediyoruz.

2022'de 885'lere kadar yükselen CDS'ler 2023 yıl sonuna doğru 300'lere, 2024 yılının Mayıs ayında ise 250-260'lara gerileyen bir düşüş trendine geçti. Bunun beraberinde, yurtdışı fonlama maliyetlerinde de gerileme gördük. Aynı dönemde, tahvillerdeki yabancı oranının sene başında görülen %2'ler seviyesinden 8-9%'lar seviyesine yükseldiğini izledik. CDS'lerdeki gerileme yatırımcı güvenindeki artışa işaret; daha da aşağı yönlü iyileşme için ekonomideki kararlı ve istikrarlı adımların devam etmesi ve yapısal reformların bunlara eşlik etmesi kritik gözüküyor.

Özetle toparlayacak olursak, yatırımcı beklentileri ile gerek hisse gerekse tahvillerdeki yabancı oranlarında daha fazla iyileşme için yakın dönemde gelişmiş ülke merkez bankalarının faiz kararları ve jeopolitik gelişmelerin yanı sıra ülke kredi notu güncellemelerini, ekonomi politikalarının çıktılarını ve TCMB faiz kararlarını takip edeceğiz. Önümüzdeki dönemde yabancı ilgisinin ve bunun bir uzantısı olarak yabancı yatırımcıya yönelik yatırımcı ilişkileri etkinliklerinin daha da canlanacağını bekliyor; önden yapabileceğimiz yatırımcı hedeflemesi, seyahat seti hazırlıkları gibi ön çalışmaları şimdiden yapmakta fayda görüyoruz.